

ПРОГРАМА
ЗА РАЗВИТИЕ НА
ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ
В ОБЩИНА ЕЛЕНА
ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Годишната програма за развитие на читалищната дейност в община Елена за 2020 година се създава в изпълнение чл. 26 а, ал. 2 от Закона за народните читалища и е базирана на предоставените от общинските читалища планове за дейността им през същата година. Изготвянето на Годишната програма за развитие на читалищната дейност в община Елена цели обединяване на усилията за по-нататъшно развитие и укрепване на читалищата като важни обществени институции. Поставят се конкретни задачи за повишаване на обществената им роля и все по-дълбокото им утвърждаване като традиционни културни, образователни и информационни центрове. Като културно-просветни организации, обединили в себе си традиции и съвременност, читалищата в община Елена имат възможност да откликват на специфичните за всяко селище духовни, информационни и социални потребности.

На територията на община Елена развиват дейност 19 народни читалища:

- НЧ "Напредък- Елена -1863" гр. Елена,
- НЧ "Надежда -1904 " с. Тодювци,
- НЧ "Надежда - Беброво -1870" с. Беброво,
- НЧ "Просвета - 1927" с. Дрента,
- НЧ "Просвета - Разпоповци-1881" гр. Елена,
- НЧ "Просвета - 1897" с. Палици,
- НЧ "Наука - 1899" с. Костел,
- НЧ "Наука - 1900" с. Марян,
- НЧ "Пробуда - 1903" с. Илаков рът,
- НЧ "Развитие - Руховци - 1914" с. Руховци,
- НЧ "Иван Комитов - 1976" с. Каменари,
- НЧ "Искра - 1900" с. Константин,
- НЧ "Хр. Смирненски - 1890" с. Чакали,
- НЧ "Св.св.Кирил и Методий - 1928 г." с. Буйновци,
- НЧ "Събуждане - 1894" с. Средни колиби,
- НЧ "Надежда - 1942" с. Бадевци,
- НЧ "Надежда - 1927" с. Шилковци,
- НЧ „Съзнание - 2012” с. Яковци,
- НЧ „Съгласие – 2014” с. Блъсковци.

Общински съвет Елена е предоставил сгради за безвъзмездно ползване на всички читалища, с изключение на НЧ „Напредък – Елена – 1863“, чиято сграда е собствена.

От 1 януари 2018 г. влязоха в сила приетите промени в Закона за юридическите лица с нестопанска цел, които се отнасят и за читалищата – регистрацията вече се извършва в Агенцията по вписванията. Срокът за пререгистрация изтича на 31.12.2020 г. Към началото на т.г. повечето от читалищата в общината са се регистрирали според новите изисквания, други са в процедура по вписване, а за една малка част това предстои до края на годината. По-голямата част от читалищата са вписани в Регистъра на народните читалища към Министерството на културата, останалите са подали заявление и очакват приключване на процедурата.

Основните дейности, които развиват читалищата, са културно-масова, библиотечно дело и любителско художествено творчество.

Самодейците, участващи в певчески, танцови, театрални и друг вид състави, са над 350-от детска до пенсионна възраст. Най-богата и разнообразна е дейността на НЧ „Напредък – Елена – 1863“ – 9 са действащите формации, в които активно се включват към 220 души:

- Женски битов хор
- Вокална група „незабравими мелодии“
- Хор „Полифония“
- Клуб за автентични народни хора „Самодиви“
- Театрален състав
- Балетна формация „Виктори“
- Танцов състав „Балканджийче“
- Детска група „Радост“
- Кино клуб „Георги Георгиев – ГЕЦ“

Освен участия в регионални, национални и международни фестивали и конкурси, представителите на НЧ „Напредък-Елена – 1863“ обогатяват културния живот в общината чрез утвърдени вече форми, но и с нови такива - „Веселие в Елена“ и „Да се хванем за ръце и да тропнем ний хорце“ привличат все повече симпатизанти от цялата страна. За първи път през 2020 г. ще се проведе събитие под надслов „Традиции по Заговезни“, което ще допринесе за съхраняване на традиционните обичаи и запознаване на младите хора с тях. Също новост в изявиите на еленското читалище ще бъде и концертът спектакъл „Легендите за град Елена“, подготвен от КАНХ „Самодиви“.

Читалище „Напредък – Елена – 1863“ е положителен пример и за добрите резултати, които дава съвместната работа с другите читалища, Музея на Възраждането, училищата, детските градини, ККП „Възраждане“.

Осезаема е и разширяващата се дейност на НЧ „Просвета – Разпоповци – 1881“ – освен театралната тупа и танцовата формация „Еленика“, от 2019 година дейност развиват и Детско театрално студио и Детско студио за рисуване, културното събитие „Пролет в Разпоповци, което ще се проведе за втора година, влезе в Културния календар на Общината.

Сред най-активните читалища се нарежда и НЧ „Съгласие – 2014“ с. Блъсковци, което се утвърди с Празника на шарената черга и Празника на мекицата като пазител и обновител на традициите.

Балетната академия, организирана всяко лято от примабалерината Дилияна Никифорова намира любезното домакинство на читалищата в селата Марян, Руховци и Костел. Младите хора, дошли от всички краища на страната, а и от чужбина, вдъхват живот не само на читалищата но и на целите села.

Важно е да се отбележи ползотворното сътрудничество между читалищата в селата Беброво, Константин и Каменари с Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. В продължение на два

месеца - юли и август, за децата и учениците бяха организирани занимания, свързани със спорт, противопожарна култура, беседи и практически демонстрации от полицаи, творчески работилници. Секретарите на трите читалища координираха дейностите, предоставяха при необходимост помещения за външни лектори, запълваха със забавни игри и творчески работилници свободното време на момичетата и момчетата, които не изгубиха интерес и до последния ден. Закриването на лятната академия се проведе в град Елена, където с богата програма участниците демонстрираха талант и усвоени знания.

Демографската криза е проблем, който осезателно се усеща и в живота на читалищата – все по-застаряващо е населението, а млади хора, които да продължат самодейността, в повечето случаи няма. В някои от малките населени места се извършват изследвания, свързани с историческото минало, четат се здравни беседи, отдава се почит на загиналите във войните.

Народните читалища са основен фактор в развитието на местната култура и просветност, те играят и социална роля - хората в малките населени места имат своето място за общуване, гледане на телевизия, веселят се на празници като Бабинден, Трифон Зарезан, Деня на самодееца, Баба Марта, 8 март, Коледа и Нова година.

Общината проявява грижа и разбиране в отношението си към читалищата в обезлюдените села, а очакванията към читалищата в селища с по-голям брой население са свързани с привличане на повече млади хора и обогатяване читалищната дейност с инициативи, търсещи оригиналност и по-широк обхват от участници. Особено ползотворна е съвместната работа на читалищата с училищата и детските градини. Необходимо е настоятелствата да проявяват повече активност в привличане на допълнително финансиране чрез разработване на проекти, собствени приходи и дарения.

II. ЦЕЛИ

1. Основна цел на Програмата

Настоящата програма има за цел да планира дейността през 2020 г. на читалищата, представляващи утвърдени самоуправляващи се български културно-просветни сдружения, поддържащи и развиващи културната идентичност на обществото на територията на общината.

Цел на програмата е и да подпомага и обединява организирането и реализацията на комплекса от читалищни дейности, както и за създаването на благоприятна творческа и социална среда за всички възрастови групи, ползващи услугите на народните читалища.

2. Основни цели на читалищата:

- 2.1. Развитие и утвърждаване на духовните и културни ценности на гражданското общество;
- 2.2. Институционално укрепване на читалищата като местни общностни центрове за обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в населеното място, където функционират читалищата;
- 2.3. Проучване, възстановяване и запазване на обичаите и традициите в населените места в община Елена;

2.4. Разширяване на традиционните читалищни дейности и търсене на нови форми чрез ускорено навлизане на съвременните комуникационни и информационни технологии. Осигуряване на достъп до информация;

2.5. Повишаване ролята на читалището за социална и културна интеграция на различни общности (групи в риск от социална изолация, неравностойно положение, провеждане на дарителски инициативи и др.);

2.6. Повишаване ролята на читалището като реален партньор на училището и детската градина за повишаване интереса на децата и учениците към книгите.

III. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ, ДЕЙНОСТИ И ПРИОРИТЕТИ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ В ОБЩИНА ЕЛЕНА

1. Основни задачи:

1.1. опазване на културно-историческото наследство;

1.2. спомагане за изграждане на ценностно система у децата и младежите;

1.3. разширяване на съдържателния и социалния обхват на читалищните дейности за привличане на по-широк кръг от населението;

1.4. развиване на ползотворното сътрудничество между читалищата в общината, региона и страната;

1.5. поддържане на партньорството с общинската администрация и с други културни и неправителствени институции, както и с бизнеса.

2. Основни дейности:

2.1. Библиотечна дейност:

- поддържане на читалищните библиотеки ;
- обогатяване на библиотечния фонд;
- инициативи за повишаване на читателския интерес чрез уреждане на тематични кътове, четения;
- предоставяне на компютърни услуги и безплатен интернет;
- съвместни инициативи с училища и детски градини.

2.2. Културно-масова дейност:

- изпълнение на заложените в плановете на читалищата културни събития;
- обогатяване живота на населеното място с нови инициативи;
- организиране и провеждане на вече утвърдени сборове, годишнини, официални и местни празници;
- участие в организирани от Община Елена културни събития.

2.3. Любителско художествено творчество:

- повишаване на художествено-творческите постижения на любителските състави и индивидуални изпълнители, обогатяване на репертоара, привличане на доказани професионалисти;
- активно участие на самодейните състави и индивидуални изпълнители в общински, регионални, областни, национални и международни фестивали и форуми;

- търсене на нови, атрактивни форми за изява на младежите, подпомагане на техни инициативи.

2.4. Подобряване финансовото състояние на читалищата чрез:

- контакти с личности и фирми за набиране на допълнителни средства за по-активно и пълноценно участие на любителските състави в конкурси, фестивали програми от различен мащаб;
- кандидатстване по програми и проекти, вкл. и за допълнителна субсидия до министерство на културата;
- наем за ползване на читалищна зала и помещения;
- дарения.

2.5. Приоритети:

- И през 2020 г. Община Елена ще подкрепя дейността на читалищата със съфинансиране на някои от по-мащабните организирани от тях събития;
- В инвестиционната програма отново ще бъдат включени читалища, нуждаещи се от ремонтни дейности;
- МКБППМН ще продължи ползотворната работа през двата летни месеца в селата Константин, Беброво и Каменари, където се ползва базата на читалището и занимания с деца и ученици осъществяват секретарите;
- И през 2020 г. се очаква съборът на читалищата да се превърне в празник, на който представителите на любителското художествено творчество да покажат разностранните си таланти;
- Целенасочена работа за привличане на повече млади хора към дейността на читалищата, търсене на нови, съвременни форми за изява.

IV. ФИНАНСИРАНЕ

Субсидираната численост за читалищата в община Елена 2020 г. е 17. Субсидиите се определят при строго спазване на Закона за българските читалища, както и на Механизма за разпределение на общинската субсидия на читалищата. Освен чрез делегираните държавни средства, читалищата имат възможност да реализират собствени приходи от наеми, дарения, услуги, самодейни изяви, спечелени проекти.

С Решение №19/30.01.2020 г. Общински съвет Елена утвърди разпределението на държавната субсидия:

ЧИТАЛИЩЕ	СУБСИДИРАНА ЧИСЛЕНОСТ 2020 г.	СУБСИДИЯ ЛВ.
НЧ „Напредък-Елена-1863” гр. Елена	7.5	78 300
НЧ „Надежда-1870” с. Беброво	1.0	10 440
НЧ „Искра-1900” с. Константин	1.0	10 440
НЧ „Наука-1899” с. Костел	0.5	5 220

НЧ „Просвета-Разпоповци-1881” гр. Елена	1	10 440
НЧ „Хр. Смирненски-1890” с. Чакали	0.5	5 220
НЧ „Събуждане-1894” с. Средни колиби	0.25	2 610
НЧ „Просвета-1897” с. Палици	0.75	7 830
НЧ „Наука-1900” с. Марян	0.5	5 220
НЧ „Пробуда-1903” с. Илаков рът	0.5	5 220
НЧ „Надежда-1904” с. Тодювци	0.25	2 610
НЧ „Развитие-Руховци-1914” с. Руховци	0.5	5 220
НЧ „Просвета-1927” с. Дрента	0.25	2 610
НЧ „Надежда-1927” с. Шилковци	0.25	2 610
НЧ „Св. Св. Кирил и Методий-1928” с. Буйновци	0.5	5 220
НЧ „НЧ „Надежда-1942” с. Бадевци	0.25	2 610
НЧ „Иван Комитов 1976” с. Каменари	0.25	2 610
НЧ „Съзнание-2012” с. Яковци	0.25	2 610
НЧ „Съгласие – 2014” с. Блъсковци	1	10 440
ОБЩО	17	177 480

Субсидия, предоставена от Общината в размер на 1250 лв., след Решение на ОбС №19 / 30.01.2020 г., получават:

- НЧ „Надежда-1904” с. Тодювци,
- НЧ „Просвета-1927” с. Дрента,
- НЧ „Иван Комитов 1976” с. Каменари,
- НЧ „Съзнание-2012” с. Яковци.

VI. СРОКОВЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ

Настоящата Програма за развитието на читалищната дейност в община Елена е разработена съгласно чл. 26а, ал 2 от Закона за народните читалища и е с продължителност до 31 декември 2020 година.

Неразделна част от Програмата е Приложение 1 – предложенията за дейността на народните читалища в община Елена за 2020 година.